

den Kommunalbestyrelse, der sidder i en saadan Sognekommune med en stor Stationsby, meget ofte er vanskeligt stillet derved, at det næsten altid er en nødvendig Følge af en Stationsby, at der af Kommunekassen kræves et meget betydeligt Beløb ikke mindst til en tilfredsstillende Ordning af Skolevæsenet i den paagældende Stationsby. Det er lige saa almindeligt, at Beboerne eller, jeg kan i denne Forbindelse sige: Skatteyderne i de udenfor Stationsbyen liggende Dele af Kommunen finder, at der ofres for meget paa en saadan Ting som Skolevæsenets Ordning i en saadan Stationsby. Derfor vil en saadan Kommunalbestyrelse mange Gange, selv om den har den bedste Villie og forstaar Betydningen af, at der gøres noget for den konfirmerede Ungdoms fortsatte Undervisning, være ret vanskeligt stillet.

De bedste Betingelser for at kunne begynde en saadan fortsat Undervisning i Kommunen vil sikkert være til Stede i Stationsbyerne. I mange af disse har man allerede tekniske Skoler eller Lokaler, lejede til Brug derfor, og i mange Stationsbyer vil man, hvor man ikke har det, langt lettere kunne skaffe sig de fornødne Lokaler. Man vil der som Regel have flere Lærere, der dog maaske kunde faa deres Timer i Skolen lagt saaledes, at de ogsaa kunde undervise et Par Timer i en Fortsættelsesskole, og man vil ofte der baade have Læger og Dyrlæger, der sikkert i mange Fag vil kunne gøre god Fyldest som Lærere. Altsaa, saadanne Steder vil der netop være de bedste Betingelser for en fortsat Undervisning, fordi man der har lettest ved at skaffe de to Ting, som ellers vil volde Vanskelighed paa Landet: Lokaler og Lærerkrafter. Jeg er temmelig sikker paa, at der hos Befolkningen i saadanne Kommuner med Stationsbyer, hvor der som Regel vil være nogen Lokalpatriotisme, ogsaa vil være den fornødne Forstaaelse og Interesse for den Sag, saa at det vil kunne lade sig gøre ad privat Vej at oprette saadanne Fortsættelseskursus, fordi man i en saadan By har en Haandværker- eller Borgerforening eller lignende. Men efter den Form, som Anmærkningen i Teksten til Ændringsforslaget har faaet, kan der ikke af de 15,000 Kr. ydes noget Tilskud til de Udgifter, som en saadan privat Sammenslutning af Mænd i en Stationsby har paataget sig. De vil selv være nødt til at afholde alle Udgifterne, indtil vi faar en Form for Anmærkningen, der

giver Ministeren fornøden Bemyndigelse til ogsaa i saadanne Tilfælde at kunne afholde en Del af Udgifterne. For øvrigt tror jeg at kunne sige, at der maaske ogsaa i saadanne Kommuner, hvor der ikke er Stationsby, men særlige Forhold, der gør sig gældende, kan findes Folk, der er saa interesserede i Sagen, at de siger: Vi kan ikke forlange, at den Kommune, som f. Eks. bestaar af 3 Sogne, skulde til en saadan fortsat Undervisning i et af de 3 Sogne tage af de Penge, som man ogsaa i de andre Sogne maa betale i Skat, og derfor vil vi søge at faa en saadan Undervisning ad privat Vej. Det vil i saadanne Tilfælde være en Hensko, at de vedkommende paa Forhaand er afskaarne fra at faa Del i det Beløb, som Staten stiller til Raadighed. Jeg vil derfor henstille for det første at vedtage det her foreslaaede Tilskud, at gøre saa meget Brug deraf, som det er muligt i Henhold til den Ordlyd, som Anmærkningen har faaet, og dernæst at have sin Opmærksomhed henvendt paa, at det bliver nødvendigt — forhaabentlig allerede næste Gang — at forandre Anmærkningens Tekst saaledes, at det lader sig gøre ogsaa at give Tilskud til private Fortsættelsesskoler, naar de i øvrigt opfylder de Krav, der med Rette kan stilles til en saadan Undervisning.

Da jeg har Ordet, vil jeg tilføje, at ogsaa jeg har mine Betænkeligheder ved, at det kræves, at Undervisningen skal ydes uden Betaling. Jeg skal ikke gøre mange Bemærkninger derom, men jeg er ikke sikker paa, at det altid er rigtigt at give en Ting gratis. Jeg har mere Sympati for at yde de paagældende, som maatte have Krav derpaa, fordi de er ubemidlede, en vis Understøttelse til at dække det Bidrag, der skal betales for at faa Del i Undervisningen. Som Regel er det saadan, at det Folk faar gratis, lægger de ikke saa megen Vægt paa som paa det, de skal betale. Selve dette, at Understøttelse blev ydet ikke i Form af gratis Undervisning, men saaledes, at en vis Part af Undervisningspengene betales, vilde maaske gøre, at de paagældende værdsatte Undervisningen mere og i højere Grad følte sig forpligtede til vedblivende at deltage i den, end om de fik den gratis. Heller ikke dette skal jeg imidlertid lægge videre Vægt paa, men jeg har dog villet gøre opmærksom paa, at jeg har mine Betænkeligheder ved, at der skal ydes Undervisning uden Betaling. Det er heller ikke den Vej, vi sædvanligvis følger, naar Ta-